

Hizmet Sözleşmesi

*Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti
ile Birlikte Finanse Edilmiştir.*

Sözleşme N° ALTUN/TACMB/TR0804.01-01/DA/117

**Sermaye Piyasası Kurumu
Finansal Eğitim Çalışmalarına yönelik Soru Formları ile ilgili Teknik
Destek Hizmeti**

Final Rapor

07 Aralık 2011

**Sermaye Piyasaları
Bilgi ve Farkındalık
Çalışması**

Çağlayan IŞIK

Araştırma Raporu, 2011

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ VE ÇALIŞMANIN AMACI	4
ARAŞTIRMA VE YÖNTEM	5
Üniversite Öğrencileri Anket Çalışması	5
Kadın Anket Çalışması	6
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ANKET SONUÇLARI	7
Kavramlarla İlgili Farkındalık ve Bilgi	7
Araçlarla İlgili Farkındalık ve Bilgi	10
Kurumlarla İlgili Farkındalık ve Bilgi	12
Lisanslarla İlgili Farkındalık ve Bilgi	14
Diğer Konularla İlgili Farkındalık ve Bilgi	16
Gündelik Hayatta En Sık Karşılaşılan Ama En Az Bilinen Konular	18
Kavramların Faktör Grupları	19
Finansal Bilgiye Erişimde En Çok Tercih Edilen Kaynaklar	20
KADIN ANKET ÇALIŞMASI SONUÇLARI	21
Bütçe Planlaması	21
Tasarruf	22
Finansal Piyasalarda Yatırım	23
Kredi Kartı Kullanımı	24
Borçların Finansal Değerlendirmesi	25
Gelirde Beklenmedik Düşüşler ve İşsizlik İle İlgili Haklar	26
Sermaye Piyasası Hakkında Bilgi ve Farkındalık	27
Sermaye Piyasası Araçları İle Yatırım	28
Sermaye Piyasası Bilgi Kaynakları Tercihleri	29
Yatırım Araçlarına Güven	30
Sermaye Piyasası Araçlarına Güven	31
Kurumlarla İlgili Bilgi ve Farkındalık	32
Kurumlarla İlgili Bilgi ve Farkındalık	32
SONUÇ	33
EKLER	34
Üniversite Öğrencileri Anket Formu	35
Kadınlara Yönelik Bilgi ve Farkındalık Anket Formu	36

GİRİŞ VE ÇALIŞMANIN AMACI

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) öncülüğünde, Ekim 2010 tarihinde sermaye piyasaları ile ilgili finansal ürün ve kavramların daha iyi anlaşılması amacıyla bir “Finansal Eğitim Projesi” başlatılmıştır. Çalışmanın hedef kitlesi genel kamuoyu olmakla birlikte okul çağındaki çocuklara, kadınlara, üniversite öğrencilerine, emeklilere, kamu ve özel sektör çalışanlarına ağırlık verilmektedir. Bu amaçla, üniversite öğrencilerine ve kadınlara yönelik sermaye piyasaları konusunda eğitim seminerleri düzenlenmiş, söz konusu seminerlerde, SPK uzmanları tarafından hazırlanan anketler kanalıyla, Finansal Eğitim Ulusal Stratejisinin hazırlık çalışmalarına katkıda bulunmak üzere bu iki hedef kitlenin farkındalık düzeylerinin ve ihtiyaçlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu raporda, bu iki hedef grupla ilgili araştırmaların sonuçları sunulmaktadır.

ARAŞTIRMA VE YÖNTEM

Üniversite Öğrencileri Anket Çalışması

Üniversite öğrencileri ile yapılan sermaye piyasaları bilgi ve farkındalık anket çalışması toplam 3625 kişi ile yapıldı. Anket faaliyeti 25 farklı üniversitede ve 25 Şubat – 24 Mayıs 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kullanılan anket formları Sermaye Piyasası Kurulu uzmanlarınca hazırlanmıştır. Anket formları optik okuyucuya uygun şekilde tasarlanmış ve dağıt-topla yöntemiyle doldurulmuştur. 3396 adet formun girişi optik okuyucuyla yapılmıştır. Optik okuyucu tarafından okunamayan 229 formun veri girişi ise elle yapılmıştır.

Örneklemin üniversite öğrencilerinin genelini temsil ettiğini söylemek güçtür. Zira eğitim seminerlerine katılan öğrenciler ağırlıklı olarak iktisat ve işletme bölümlerindendir. Ayrıca gönüllü olarak eğitim seminerine katılmış kişilerdir. Bununla birlikte büyük bir örnekleme ve farklı üniversitelerde yapılmış olması çeşitli genellemeler yapılabilmesini sağlamaktadır.

Anket formu raporun ekinde sunulmuş olup formdaki sorgulamalar 6 konu başlığı altında toplanmıştır.

- Sermaye piyasalarına yönelik kavramlar hakkında bilgi ve farkındalık (59 kavram)
- Araçlara yönelik bilgi ve farkındalık (19 araç)
- Kurumlara yönelik bilgi ve farkındalık (12 kurum)
- Lisanslara yönelik bilgi ve farkındalık (7 lisans)
- Diğer konulara yönelik bilgi ve farkındalık (12 konu)
- Finansal bilgiye erişimde tercih edilen kaynaklar

Kadın Anket Çalışması

Kadın anket çalışması 509 kişi ile yapılmıştır. Çalışma 10 Ocak-24 Şubat 2011 tarihleri arasında, Ankara ve İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Eğitim seminerleri 14'ü Ankara'da, 2'si ise İstanbul'da olmak üzere toplam 16 hanım lokalinde yapılmıştır. Katılımcıların büyük bir kesimi ev kadınlarıdır.

Örneklemin tüm kadın nüfusu temsil ettiği söylenemez. Seminer katılımcılarının tamamına yakınının ev kadını olması, gönüllülük esasıyla eğitim seminerine katılıyor olmaları ve çok dar bir bölgeden seçilmeleri bu temsiliyeti zorlaştırmaktadır.

Çalışmada kullanılan anket formları Sermaye Piyasası Kurulu uzmanlarınca hazırlanmıştır. Formlar dağıt-topla yöntemi ile doldurulmuştur. Anket formunda 12 soru ve 2 demografik değişken yer almakta olup, formlar raporun ekinde sunulmaktadır.

Anketi dolduran kadınların %27'si ilkokul, %36'sı lise, %32'si ise ön-lisans ya da lisans mezunudur. Diğer şıkkını işaretleyen veya cevap vermeyen %5'lik bir kesim vardır. Gelir gruplarına bakıldığında ise %25'lik kısmı 1.000 TL ve altında, %45'i 1.000-2000 TL arası, %18'i 2000-4000 TL arası ve %6'sı 4000 TL ve üzeri cevabı vermiştir. Bu soruya cevap vermeyenlerin oranı ise %4'tür.

Yuvarlamalar nedeniyle raporda yer alan tablolarda toplam her zaman %100 yapmayabilir.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ANKET SONUÇLARI

Kavramlarla İlgili Farkındalık ve Bilgi

Sermaye Piyasası İle İlgili 59 tane kavram üniversite öğrencilerine sorulmuştur. Her kavram için 1 “hiç duymadım ve bir bilgim yok”, 2 “duydum ama bir bilgim yok”, 3 “biraz bilgim var”, 4 “yeterince bilgim var” ve 5 “tamamen bilgim var” anlamına gelecek şekilde bir puan vermeleri istenmiştir. Devam eden sayfadaki grafik, özet bir gösterim olup 2, 3, 4 ve 5 puanlarını veren yani kavramları en azından duymuş (farkında) olanların oranını göstermektedir. Tablo 1 ise her bir kavram için verilen puanların detaylı sonuçlarını göstermektedir.

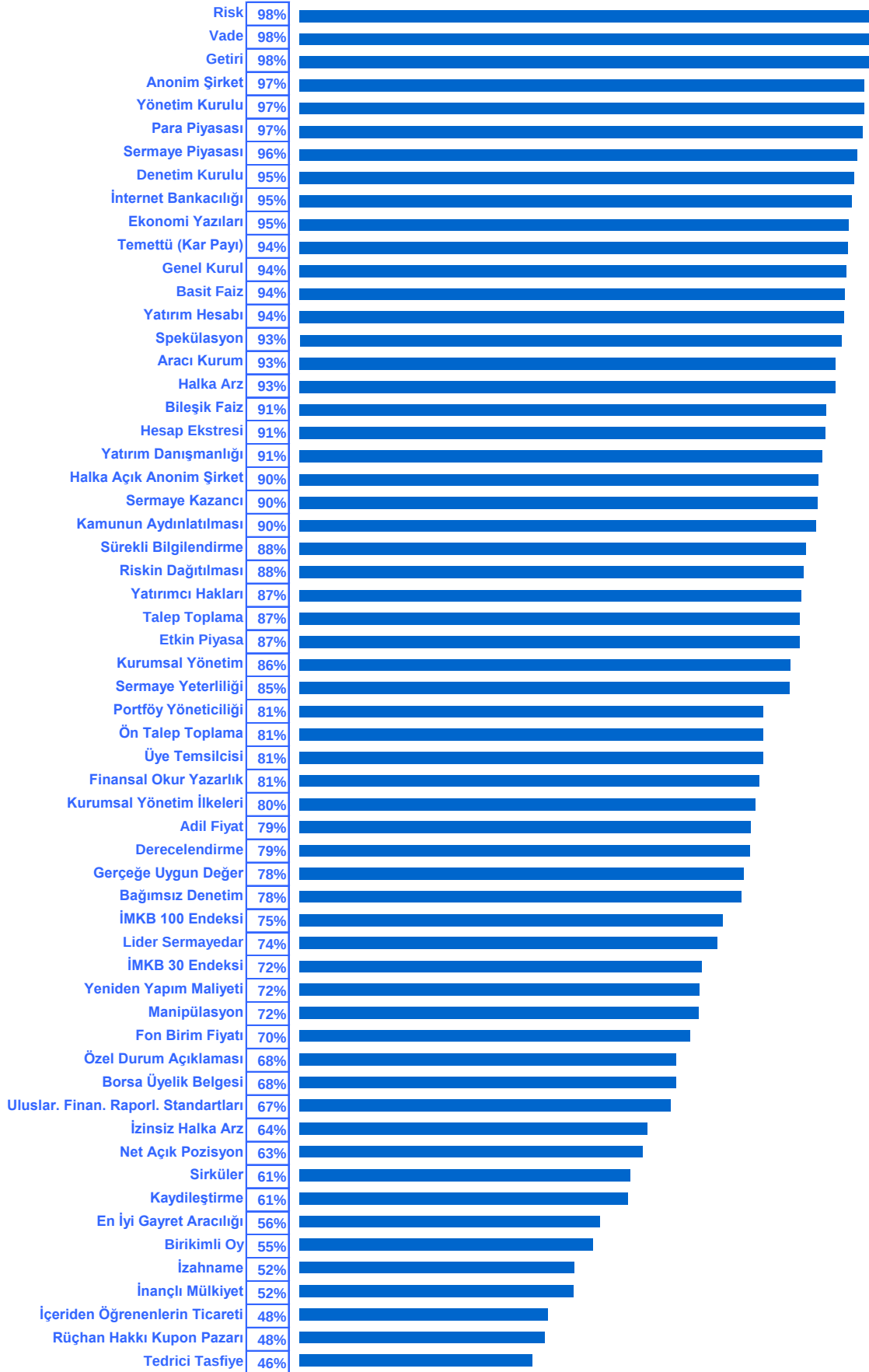
Grafikten de görüleceği üzere üniversite öğrencileri arasında farkındalığın en yüksek olduğu kavram “risk”tir. Üniversite öğrencilerinin en az %98’i “risk” diye bir kavramı bilmekte ve %74’ü de risk hakkında kendini bilgili kabul etmektedir.

Farkındalık sıralaması ile kendilerini bilgili hissedenlerin sıralaması aynı motifte değildir. “Vade”, “Getiri”, “Anonim Şirket”, “Yönetim Kurulu”, “Para Piyasası” gibi kavramların farkındalık seviyelerinin de en az %97 olmasına rağmen kendini bu kavramlarla ilgili bilgili hissedenler arasında farklılıklar vardır. “Vade” ve “Anonim Şirket” ile ilgili bilgi seviyesi %69 iken, bu oran “Yönetim Kurulu” için % 64’e, “Getiri” için % 62’ye, Para Piyasası için %47’ye düşmektedir. Gündelik yaşam içinde sıkça kullanılan “getiri” kavramı ile ilgili kendini bilgili hissetme seviyesinin “hisse senedi” kavramı ile aynı düzeyde olması ilginçtir.

Bu araştırmanın konusu olan “Finansal Okuryazarlık” ile ilgili bir kavramı duyduğunu belirtenlerin oranı %81’dir. Bununla birlikte bu kavram hakkında kendini bilgili hissedenlerin oranı %17’ye düşmektedir.

Borsa ve şirketlere yönelik kavramlar teknikleştikçe, farkındalık ve bilgi seviyesi de düşmektedir. Farkındalığın (%46) ve bilgi seviyesinin (%7) en düşük olduğu konu “tedrici tasfiye”dir.

“Aşağıdaki kavramlara yönelik bilgi düzeyinize en uygun seçenek hangisidir?”

Tablo 1: Kavramlarla İlgili Farkındalık ve Bilgi

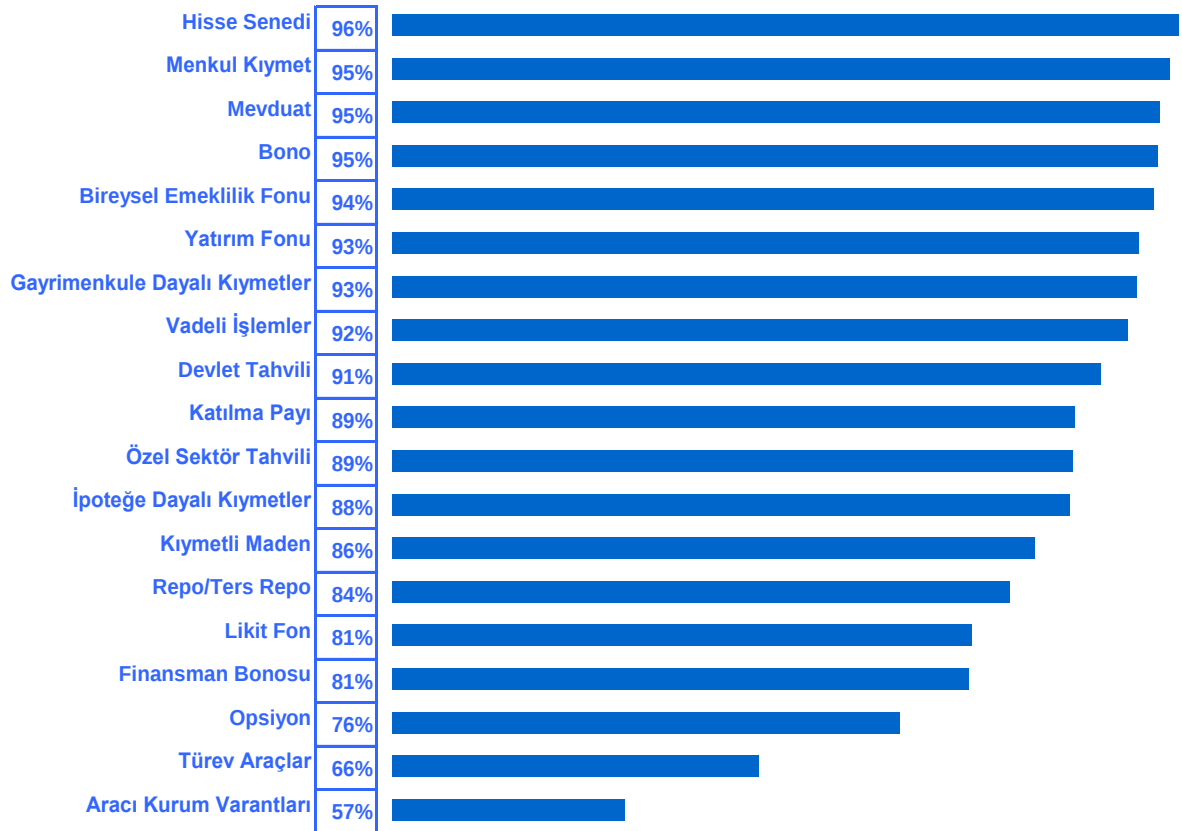
	1 Hiç Duymadım ve Hiçbir Bilgim Yok	2 Duydum ama Hiçbir Bilgim Yok	3 Biraz Bilgim Var	4 Yeterince Bilgim Var	5 Tamamen Bilgim Var	Cevap Yok	Toplam	Toplam Farkındalık (2+3+4+5)	Kendini bilgili kabul edenler (4+5)
Risk	,3%	2,0%	22,1%	46,3%	27,5%	1,8%	100%	98%	74%
Vade	,2%	3,4%	25,2%	42,5%	26,8%	2,0%	100%	98%	69%
Anonim Şirket	,3%	3,3%	24,9%	41,6%	27,2%	2,6%	100%	97%	69%
Yönetim Kurulu	,2%	3,8%	28,9%	41,4%	22,9%	2,8%	100%	97%	64%
Getiri	,3%	3,8%	32,4%	43,3%	18,3%	1,9%	100%	98%	62%
Basit Faiz	2,3%	12,5%	25,5%	32,6%	23,4%	3,7%	100%	94%	56%
Temettü (Kar Payı)	2,0%	9,4%	29,5%	35,9%	19,6%	3,8%	100%	94%	56%
Denetim Kurulu	,6%	7,4%	33,6%	36,7%	17,7%	3,9%	100%	95%	54%
Hesap Ekstresi	5,9%	13,2%	24,0%	32,0%	21,7%	3,3%	100%	91%	54%
İnternet Bankacılığı	2,4%	12,1%	31,4%	30,3%	21,2%	2,6%	100%	95%	52%
Genel Kurul	1,5%	10,1%	32,6%	35,0%	16,5%	4,3%	100%	94%	52%
Bileşik Faiz	2,9%	13,4%	26,4%	30,7%	20,6%	6,1%	100%	91%	51%
Aracı Kurum	3,8%	13,7%	31,0%	31,6%	16,2%	3,8%	100%	93%	48%
Halka Arz	4,2%	12,5%	32,7%	31,4%	15,9%	3,3%	100%	93%	47%
Para Piyasası	,7%	10,3%	39,4%	33,6%	13,4%	2,6%	100%	97%	47%
Sermaye Piyasası	,8%	12,2%	39,4%	31,6%	12,7%	3,3%	100%	96%	44%
Halka Açık Anonim Şirket	6,0%	16,2%	31,0%	28,7%	14,0%	4,1%	100%	90%	43%
Spekülasyon	4,3%	18,6%	33,7%	25,9%	15,2%	2,3%	100%	93%	41%
Ekonomi Yazıları	2,3%	10,6%	43,5%	29,7%	10,8%	3,0%	100%	95%	41%
Yatırım Hesabı	2,4%	18,2%	39,6%	25,9%	10,1%	3,8%	100%	94%	36%
Kamunun Aydınlatılması	7,1%	19,5%	38,1%	23,3%	8,6%	3,4%	100%	90%	32%
Talep Toplama	9,9%	21,6%	35,5%	21,7%	8,2%	3,1%	100%	87%	30%
Riskin Dağıtılması	8,7%	25,1%	34,5%	20,1%	7,9%	3,7%	100%	88%	28%
Sürekli Bilgilendirme	8,9%	23,1%	37,0%	20,0%	7,8%	3,1%	100%	88%	28%
Sermaye Kazancı	6,3%	24,6%	38,9%	21,3%	5,0%	3,8%	100%	90%	26%
Yatırım Danışmanlığı	6,3%	27,6%	38,3%	19,1%	5,5%	3,1%	100%	91%	25%
Etkin Piyasa	9,7%	26,9%	35,7%	18,1%	6,3%	3,3%	100%	87%	24%
Ön Talep Toplama	15,0%	27,3%	30,7%	16,9%	6,5%	3,6%	100%	81%	23%
Sermaye Yeterliliği	11,5%	27,4%	35,2%	16,4%	6,4%	3,1%	100%	85%	23%
Adil Fiyat	17,4%	28,6%	29,6%	15,7%	5,5%	3,2%	100%	79%	21%
Gerçeğe Uygun Değer	18,5%	27,2%	30,4%	15,1%	5,7%	3,0%	100%	78%	21%
Manipülasyon	25,1%	31,4%	20,0%	13,0%	7,1%	3,4%	100%	72%	20%
Bağımsız Denetim	18,2%	30,7%	27,6%	14,5%	5,2%	3,8%	100%	78%	20%
Portföy Yöneticiliği	15,6%	34,3%	27,9%	13,9%	5,3%	2,9%	100%	81%	19%
Derecelendirme	17,2%	31,9%	29,6%	13,9%	3,9%	3,4%	100%	79%	18%
Yatırımcı Hakları	8,9%	32,9%	36,7%	14,1%	3,6%	3,8%	100%	87%	18%
Üye Temsilcisi	15,6%	31,1%	33,2%	12,9%	4,2%	3,0%	100%	81%	17%
Finansal Okur Yazarlık	15,4%	33,9%	29,8%	13,9%	3,2%	3,8%	100%	81%	17%
İMKB 100 Endeksi	21,7%	39,1%	19,0%	10,7%	6,4%	3,1%	100%	75%	17%
Lider Sermayedar	22,5%	29,3%	28,0%	12,7%	4,3%	3,1%	100%	74%	17%
Kurumsal Yönetim	11,2%	35,7%	34,1%	13,0%	2,8%	3,3%	100%	86%	16%
İMKB 30 Endeksi	24,6%	40,9%	17,2%	8,5%	5,3%	3,5%	100%	72%	14%
Kurumsal Yönetim İlkeleri	16,4%	39,9%	28,9%	9,2%	2,2%	3,3%	100%	80%	11%
Sirküler	35,7%	32,7%	16,9%	7,8%	3,5%	3,4%	100%	61%	11%
Kaydileştirme	36,1%	30,3%	19,3%	8,2%	2,8%	3,3%	100%	61%	11%
Özel Durum Açıklaması	27,7%	34,4%	22,7%	8,6%	2,3%	4,2%	100%	68%	11%
Yeniden Yapım Maliyeti	24,8%	36,5%	24,6%	8,3%	2,2%	3,7%	100%	72%	11%
Rüçhan Hakkı Kupon Pazarı	48,8%	23,5%	13,8%	6,9%	3,6%	3,4%	100%	48%	11%
Fon Birim Fiyatı	26,0%	37,4%	22,6%	7,9%	2,2%	3,8%	100%	70%	10%
Borsa Üyelik Belgesi	28,5%	36,4%	21,8%	7,1%	2,7%	3,4%	100%	68%	10%
Net Açık Pozisyon	33,8%	33,9%	19,2%	7,0%	2,7%	3,3%	100%	63%	10%
İzinsiz Halka Arz	33,2%	35,1%	19,0%	7,1%	2,3%	3,2%	100%	64%	9%
En İyi Gayret Aracılığı	40,1%	31,5%	15,8%	6,5%	2,4%	3,6%	100%	56%	9%
Uluslar. Finan. Raporl. Standartları	29,6%	39,6%	19,6%	5,7%	2,2%	3,3%	100%	67%	8%
Birlikimli Oy	41,0%	32,3%	15,8%	5,4%	1,7%	3,8%	100%	55%	7%
İçeriden Öğrenenlerin Ticareti	47,9%	28,4%	12,7%	4,5%	2,6%	3,9%	100%	48%	7%
İnançlı Mülkiyet	44,5%	30,5%	14,7%	5,5%	1,5%	3,3%	100%	52%	7%
İzahname	43,9%	30,2%	15,2%	5,2%	1,7%	3,8%	100%	52%	7%
Tedrici Tasfiye	50,9%	27,0%	12,0%	4,8%	2,0%	3,3%	100%	46%	7%

Tablo bilgi seviyesine göre sıralıdır

Araçlarla İlgili Farkındalık ve Bilgi

Finansal araçlarla ilgili farkındalık seviyesi %57-96 aralığında değişmektedir. Farkındalığın en yüksek olduğu finansal araç “hisse senedi”dir. Görüşülen kişilerin %96’sı “hisse senedi” ile ilgili bir kavramı duyduklarını belirtmişlerdir. %3,5’lik cevap yoklar yani boş geçen cevaplar da dikkate alındığında oldukça yüksek bir farkındalık seviyesidir. Hisse sendi kavramı ile ilgili kendini bilgili hissedenlere bakıldığında ise bu oran %61’e düşmektedir.

Finansal araçlarla ilgili farkındalığın (%57) ve bilgi (%9) seviyesinin en düşük olduğu konu “aracı kurum varantları”dır. Bilgi seviyesinin düşük olduğu diğer konular sırasıyla “türev araçlar” (%17), “opsiyon” (%20), “finansman bonusu”dur (%20).

Tablo 2: Araçlarla İlgili Farkındalık ve Bilgi

	1 Hiç Duymadım ve Hiçbir Bilgi Yok	2 Duydum ama Hiçbir Bilgi Yok	3 Biraz Bilgi Var	4 Yeterince Bilgi Var	5 Tamamen Bilgi Var	Cevap Yok	Toplam	Toplam Farkındalık (2+3+4+5)	Kendini bilgili kabul edenler (4+5)
Hisse Senedi	,4%	4,1%	30,6%	39,7%	21,7%	3,5%	100%	96%	61%
Menkul Kıymet	1,3%	9,8%	32,9%	34,8%	17,9%	3,3%	100%	95%	53%
Mevduat	1,9%	13,0%	32,4%	31,9%	17,4%	3,4%	100%	95%	49%
Devlet Tahvili	6,2%	15,0%	29,8%	28,9%	16,8%	3,2%	100%	91%	46%
Bono	1,7%	13,8%	38,1%	29,1%	13,6%	3,8%	100%	95%	43%
Vadeli İşlemler	4,2%	17,5%	38,4%	25,8%	10,7%	3,4%	100%	92%	37%
Gayrimenkule Dayalı Kıymetler	3,0%	18,0%	39,0%	25,6%	10,5%	3,9%	100%	93%	36%
Yatırım Fonu	3,0%	21,2%	39,5%	24,1%	8,4%	3,8%	100%	93%	33%
Repo/Ters Repo	12,6%	26,1%	25,5%	19,9%	12,5%	3,4%	100%	84%	32%
Bireysel Emeklilik Fonu	2,3%	21,8%	40,5%	22,9%	9,1%	3,5%	100%	94%	32%
Kıymetli Maden	10,4%	23,2%	33,4%	21,2%	8,0%	3,8%	100%	86%	29%
Özel Sektör Tahvili	8,2%	22,8%	37,0%	19,9%	8,8%	3,3%	100%	89%	29%
İpoteğe Dayalı Kıymetler	8,1%	23,3%	36,6%	20,7%	7,7%	3,6%	100%	88%	28%
Katılma Payı	7,4%	25,1%	36,9%	19,9%	6,8%	3,9%	100%	89%	27%
Likit Fon	14,8%	27,8%	27,6%	18,2%	7,7%	3,9%	100%	81%	26%
Finansman Bonosu	15,8%	34,3%	26,7%	14,4%	5,7%	3,1%	100%	81%	20%
Opsiyon	20,2%	31,8%	24,6%	13,9%	5,9%	3,7%	100%	76%	20%
Türev Araçlar	30,0%	30,1%	19,2%	11,1%	5,7%	3,9%	100%	66%	17%
Aracı Kurum Varantları	40,2%	31,9%	16,1%	6,2%	2,4%	3,2%	100%	57%	9%

Tablo bilgi seviyesine göre sıralıdır

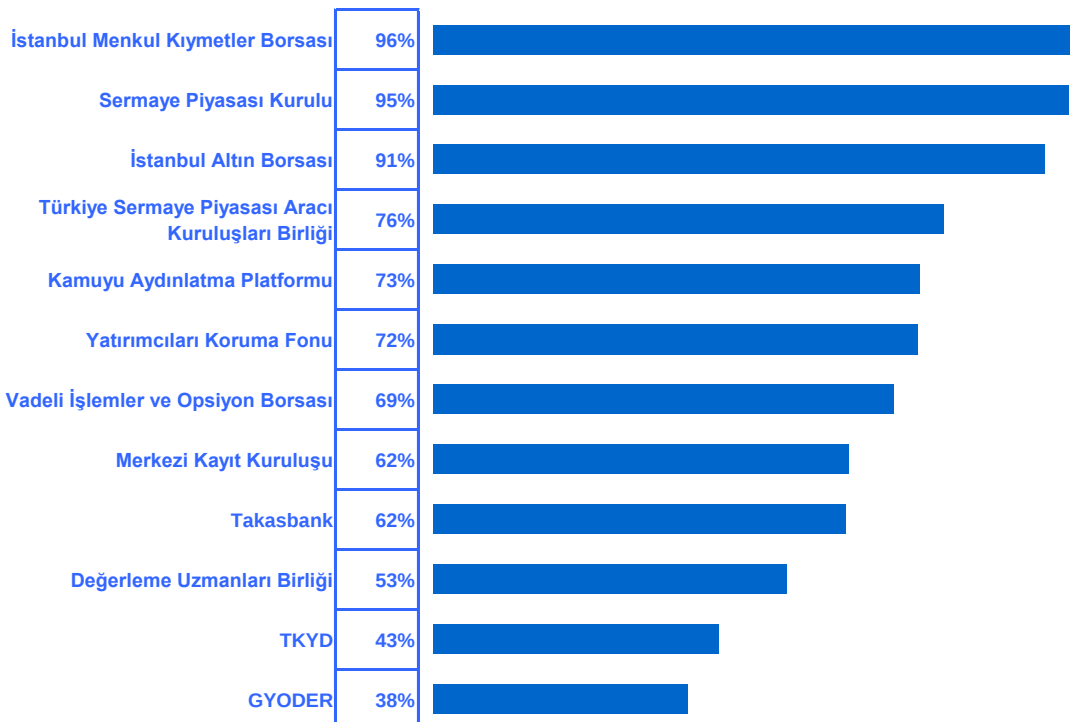
Kurumlarla İlgili Farkındalık ve Bilgi

Kurumlara bakıldığında ise farkındalığın en yüksek olduğu kurum %96 ile “İMKB”dir (İstanbul Menkul Kıymetler Borsası). Bu kurumu %95 ile “SPK” (Sermaye Piyasası Kurulu) takip etmektedir. “İstanbul Altın Borsası ” da %91 ile farkındalığı yüksek çıkan kurumlardan biridir. Bu yüksek farkındalık oranlarına rağmen bu kurumlarla ilgili kendini bilgili hissedenlerin oranı ise görece düşüktür. “İMKB” hakkında kendini bilgili hissedenlerin oranı %36, “SPK” ile ilgili ise %33 çıkmaktadır. “İstanbul Altın Borsası” ise %16 ile bu iki kuruma kıyasla daha düşük çıkmaktadır.

“GYODER” (Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği) ve “TKYD” (Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği) %3 ile en az bilinen kurumlardır. GYODER ve TKYD’nin kısaltılmış şekliyle sorulmasının farkındalık ve bilgi seviyesinde düşük çıkmasında etkisi olabilir.

Bilinirliği düşük çıkan bu iki kurumu %4 ile “Değerleme Uzmanları Birliği”, %7 ile “Merkezi Kayıt Kuruluşu” ve %8 ile “Yatırımcıları Koruma Fonu” takip etmektedir.

“Aşağıdaki kurumlara yönelik bilgi düzeyinize en uygun seçenek hangisidir?”

Tablo 3: Kurumlarla İlgili Farkındalık

	1 Hiç Duymadım ve Hiçbir Bilgim Yok	2 Duydum ama Hiçbir Bilgim Yok	3 Biraz Bilgim Var	4 Yeterince Bilgim Var	5 Tamamen Bilgim Var	Cevap Yok	Toplam	Toplam Farkındalık (2+3+4+5)	Kendini bilgili kabul edenler (4+5)
İstanbul Menkul Kıymetler Borsası	,8%	15,9%	44,1%	25,1%	11,3%	2,8%	100%	96%	36%
Sermaye Piyasası Kurulu	1,8%	19,0%	42,5%	24,0%	9,5%	3,3%	100%	95%	33%
İstanbul Altın Borsası	5,4%	37,0%	38,5%	12,0%	3,9%	3,1%	100%	91%	16%
Takasbank	34,7%	26,3%	20,5%	10,3%	4,5%	3,7%	100%	62%	15%
Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsası	27,8%	33,5%	21,5%	10,1%	3,7%	3,5%	100%	69%	14%
Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği	19,8%	38,9%	25,3%	9,0%	3,1%	3,9%	100%	76%	12%
Kamuyu Aydınlatma Platformu	24,1%	39,7%	23,0%	7,3%	2,8%	3,3%	100%	73%	10%
Yatırımcıları Koruma Fonu	23,7%	40,1%	23,9%	6,6%	1,8%	3,9%	100%	72%	8%
Merkezi Kayıt Kuruluşu	33,7%	38,4%	16,4%	5,4%	1,9%	4,2%	100%	62%	7%
Değerleme Uzmanları Birliği	43,5%	36,1%	12,7%	3,1%	,9%	3,7%	100%	53%	4%
TKYD	53,3%	31,1%	8,2%	2,7%	,6%	4,1%	100%	43%	3%
GYODER	58,3%	28,0%	7,2%	2,0%	,9%	3,6%	100%	38%	3%

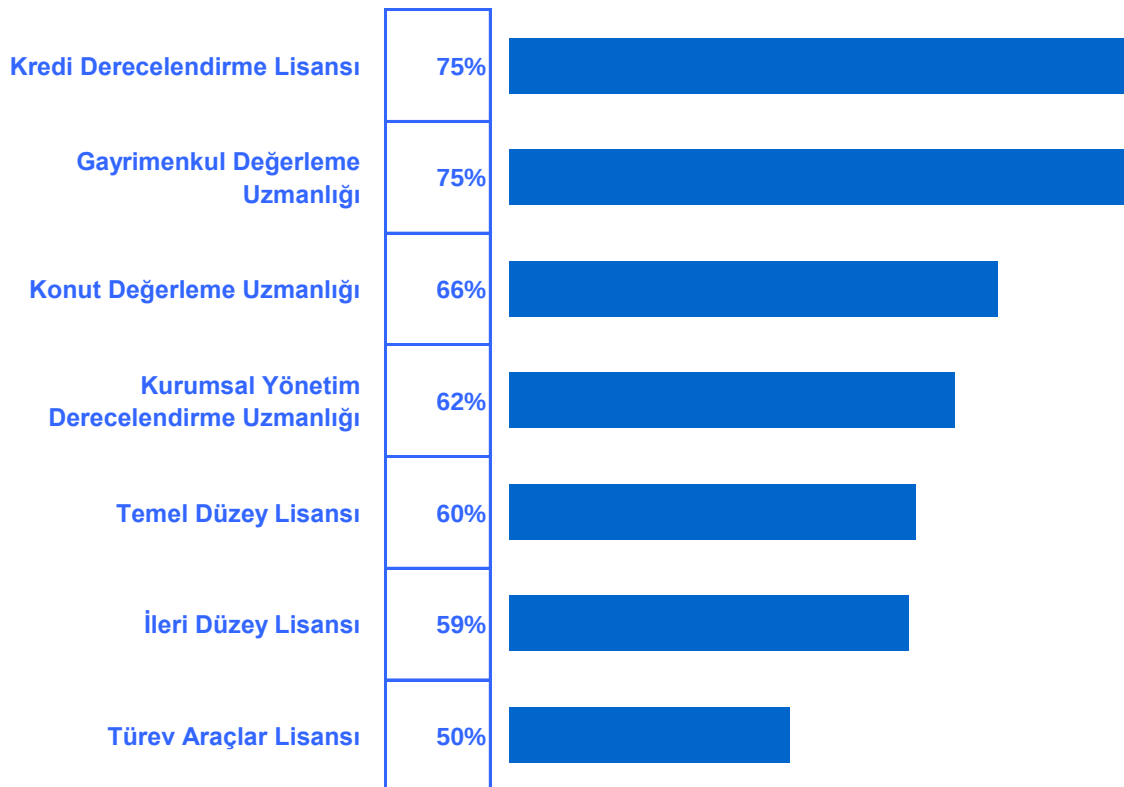
Tablo bilgi seviyesine göre sıralıdır

Lisanslarla İlgili Farkındalık ve Bilgi

Lisanslarla ilgili farkındalık seviyeleri %50 ile %75 arasında değişmektedir. “Kredi derecelendirme lisansı” ve “gayrimenkul değerlendirme uzmanlığı” %75 ile farkındalığın en yüksek olduğu iki lisanstır. “Konut değerlendirme uzmanlığı” %66, “kurumsal yönetim derecelendirme uzmanlığı” %62, “temel düzey lisansı” %60, “ileri düzey lisansı” %59 ve “türev araçlar lisansı” %50 farkındalık oranlarına sahiptir.

Bu lisanslarla ilgili kendini bilgili hissedenenlerin oranına bakıldığında ise %4 ile %10 arası oldukça düşük sayılabilecek oranlarda bilgi seviyesi ölçülmektedir. “Kurumsal yönetim derecelendirme uzmanlığı” %4 bilgi seviyesi ile lisanslar arasında en düşük çıkanıdır.

“Aşağıdaki lisanslara yönelik bilgi düzeyinize en uygun seçenek hangisidir?”

Tablo 4: Lisanslarla İlgili Farkındalık

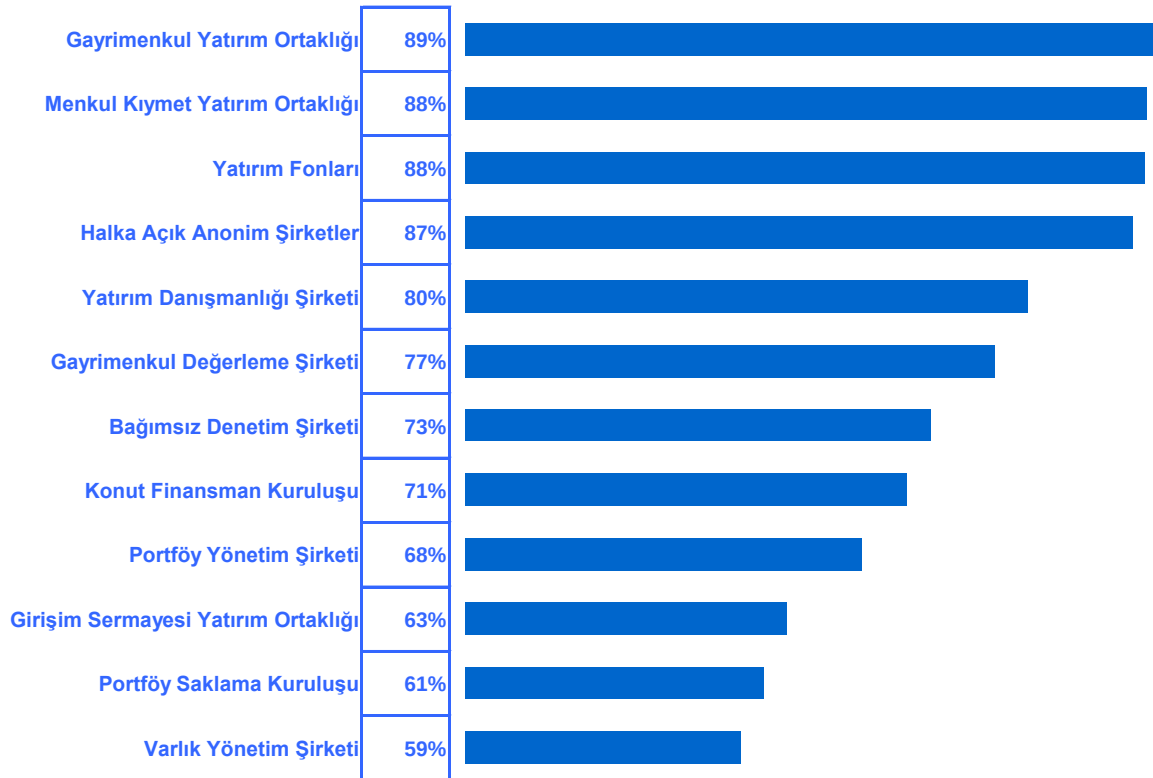
	1 Hiç Duymadım ve Hiçbir Bilgim Yok	2 Duydum ama Hiçbir Bilgim Yok	3 Biraz Bilgim Var	4 Yeterince Bilgim Var	5 Tamamen Bilgim Var	Cevap Yok	Toplam	Toplam Farkındalık (2+3+4+5)	Kendini bilgili kabul edenler (4+5)
Temel Düzey Lisansı	35,9%	32,3%	17,7%	6,6%	3,0%	4,6%	100%	60%	10%
İleri Düzey Lisansı	36,2%	32,1%	17,7%	6,4%	3,0%	4,7%	100%	59%	9%
Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı	20,4%	40,0%	26,2%	7,1%	1,6%	4,6%	100%	75%	9%
Kredi Derecelendirme Lisansı	19,3%	42,7%	25,4%	5,5%	1,8%	5,3%	100%	75%	7%
Türev Araçlar Lisansı	44,9%	31,7%	12,4%	4,1%	2,3%	4,7%	100%	50%	6%
Konut Değerleme Uzmanlığı	30,8%	38,8%	21,0%	4,8%	1,0%	3,6%	100%	66%	6%
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı	33,4%	39,6%	18,4%	3,8%	,7%	4,1%	100%	62%	4%

Tablo bilgi seviyesine göre sıralıdır

Diğer Konularla İlgili Farkındalık ve Bilgi

Üniversite öğrencileri anket formunun son aşamasında “diğer” başlığı altında çeşitli finansal konular sorgulanmıştır. Bu başlık altındaki konuların genel olarak farkındalıkları yüksek çıkmakla birlikte bilgi seviyeleri yine düşüktür. Farkındalığın en yüksek olduğu konu %89 ile “Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı”dır. Bu konu hakkında kendini bilgili hissedenlerin oranı ise %31’de kalmaktadır. En düşük farkındalık ise %59 ile “varlık yönetim şirketi”dir. “Varlık yönetim şirketi” hakkında kendini bilgili hissedenlerin oranı ise ancak %5’i bulmaktadır.

*“Aşağıdaki konularla ilgili bilgi düzeyinize
en uygun seçenek hangisidir?”*

Tablo 5: Diğer Konularla İlgili Farkındalık

	1 Hiç Duymadım ve Hiçbir Bilgi Yok	2 Duydum ama Hiçbir Bilgi Yok	3 Biraz Bilgi Var	4 Yeterince Bilgi Var	5 Tamamen Bilgi Var	Cevap Yok	Toplam	Toplam Farkındalık (2+3+4+5)	Kendini bilgili kabul edenler (4+5)
Halka Açık Anonim Şirketler	7,7%	21,8%	34,3%	21,0%	9,9%	5,3%	100%	87%	31%
Yatırım Fonları	6,7%	30,1%	37,8%	15,5%	4,4%	5,5%	100%	88%	20%
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı	6,2%	34,4%	38,1%	12,4%	3,2%	5,8%	100%	88%	16%
Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	6,2%	36,5%	37,5%	12,0%	2,8%	5,1%	100%	89%	15%
Yatırım Danışmanlığı Şirketi	14,8%	34,9%	32,1%	10,0%	2,7%	5,6%	100%	80%	13%
Bağımsız Denetim Şirketi	22,1%	35,3%	26,0%	8,7%	2,9%	5,1%	100%	73%	12%
Gayrimenkul Değerleme Şirketi	16,6%	40,2%	27,2%	8,1%	1,8%	6,1%	100%	77%	10%
Portföy Yönetim Şirketi	26,3%	39,6%	19,9%	6,7%	1,7%	5,7%	100%	68%	8%
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı	32,1%	37,3%	17,6%	5,6%	2,1%	5,3%	100%	63%	8%
Konut Finansman Kuruluşu	23,1%	40,9%	23,0%	5,9%	1,3%	5,8%	100%	71%	7%
Portföy Saklama Kuruluşu	33,8%	38,3%	17,0%	4,7%	1,1%	5,2%	100%	61%	6%
Varlık Yönetim Şirketi	34,5%	37,2%	17,3%	4,1%	,8%	6,1%	100%	59%	5%

Tablo bilgi seviyesine göre sıralıdır.

Gündelik Hayatta En Sık Karşılaşılan Ama En Az Bilinen Konular

Aşağıdaki tablo sermaye piyasaları ile ilgili sorgulanan tüm konular içinde üniversite öğrencilerinin en fazla duydukları ama hakkında en az bilgi sahibi oldukları konuları göstermektedir. Yazılı ve görsel basında ya da günlük hayatlarında çok sık karşılaşmış oldukları bu kavramlar hakkında öncelikli olarak bilgilendirme yapılması faydalı olacaktır. Bu konuların farklı branşlardaki daha fazla öğrenci tarafından ilgiyle dinleneceği aşikardır.

		Farkındalık	Bilgi	Fark
KURUM	İstanbul Altın Borsası	91%	16%	76%
DİĞER	Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	89%	15%	74%
DİĞER	Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı	88%	16%	72%
ARAÇLAR	Kurumsal Yönetim	86%	16%	70%
KAVRAM	Yatırımcı Hakları	87%	18%	70%
KAVRAM	Kurumsal Yönetim İlkeleri	80%	11%	69%
DİĞER	Yatırım Fonları	88%	20%	68%
KAVRAM	Yatırım Danışmanlığı	91%	25%	66%
ARAÇLAR	Üye Temsilcisi	81%	17%	64%
KAVRAM	Finansal Okur Yazarlık	81%	17%	64%
ARAÇLAR	Sermaye Kazancı	90%	26%	64%
KAVRAM	Sermaye Yeterliliği	85%	23%	63%
ARAÇLAR	Etkin Piyasa	87%	24%	63%
KAVRAM	Portföy Yöneticiliği	81%	19%	62%
ARAÇLAR	Bireysel Emeklilik Fonu	94%	32%	62%
KAVRAM	Katılma Payı	89%	27%	62%
KURUM	Sermaye Piyasası Kurulu	95%	33%	61%
KAVRAM	Finansman Bonosu	81%	20%	61%
ARAÇLAR	Yatırım Fonu	93%	33%	61%
ARAÇLAR	Sürekli Bilgilendirme	88%	28%	60%

Kavramların Faktör Grupları

Faktör analizi farklı kavram ve değişkenler arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması ve yorumlanmasına yarayan bir analizdir. Aşağıdaki tablo üniversite öğrencilerinin hangi kavramları bir arada algıladıklarını göstermektedir. Bir başka çalışma için kavram sayısının azaltılması düşünüldüğünde, çok fazla kavramın olduğu faktörlerin içinden çıkarılması uygun olacaktır.

KAVRAMLAR

FAKTÖR 1	FAKTÖR 2	FAKTÖR 3	FAKTÖR 4
Gerçeğe Uygun Değer Adil Fiyat Kurumsal Yönetim Birikimli Oy İnançlı Mülkiyet Lider Sermayedar Kurumsal Yönetim İlkeleri Etkin Piyasa En İyi Gayret Aracılığı Yeniden Yapım Maliyeti Ulusl. Finan. Raporl. Stand. Sermaye Yeterliliği Net Açık Pozisyon Tedrici Tasfiye	İzahname Kaydileştirme Sirküler Ön Talep Toplama Özel Durum Açıklaması Sürekli Bilgilendirme Talep Toplama İçeriden Öğrenenlerin Ticareti İzinsiz Halka Arz Borsa Üyelik Belgesi Üye Temsilcisi Rüçhan Hakkı Kupon Pazarı Fon Birim Fiyatı Manipülasyon Spekülasyon Bağımsız Denetim Derecelendirme Portföy Yöneticiliği	Para Piyasası Sermaye Piyasası Yatırımcı Hakları Sermaye Kazancı Riskin Dağıtılması Kamunun Aydınlatılması Yatırım Hesabı Finansal Okur Yazarlık Halka Arz Halka Açık Anonim Şirket	Yönetim Kurulu Anonim Şirket Denetim Kurulu Genel Kurul Hesap Ekstresi Temettü (Kar Payı) İnternet Bankacılığı Aracı Kurum Ekonomi Yazıları
FAKTÖR 5	FAKTÖR 6	FAKTÖR 7	FAKTÖR 8
Getiri Risk Vade	İMKB 30 Endeksi İMKB 100 Endeksi	Bileşik Faiz Basit Faiz	Yatırım Danışmanlığı

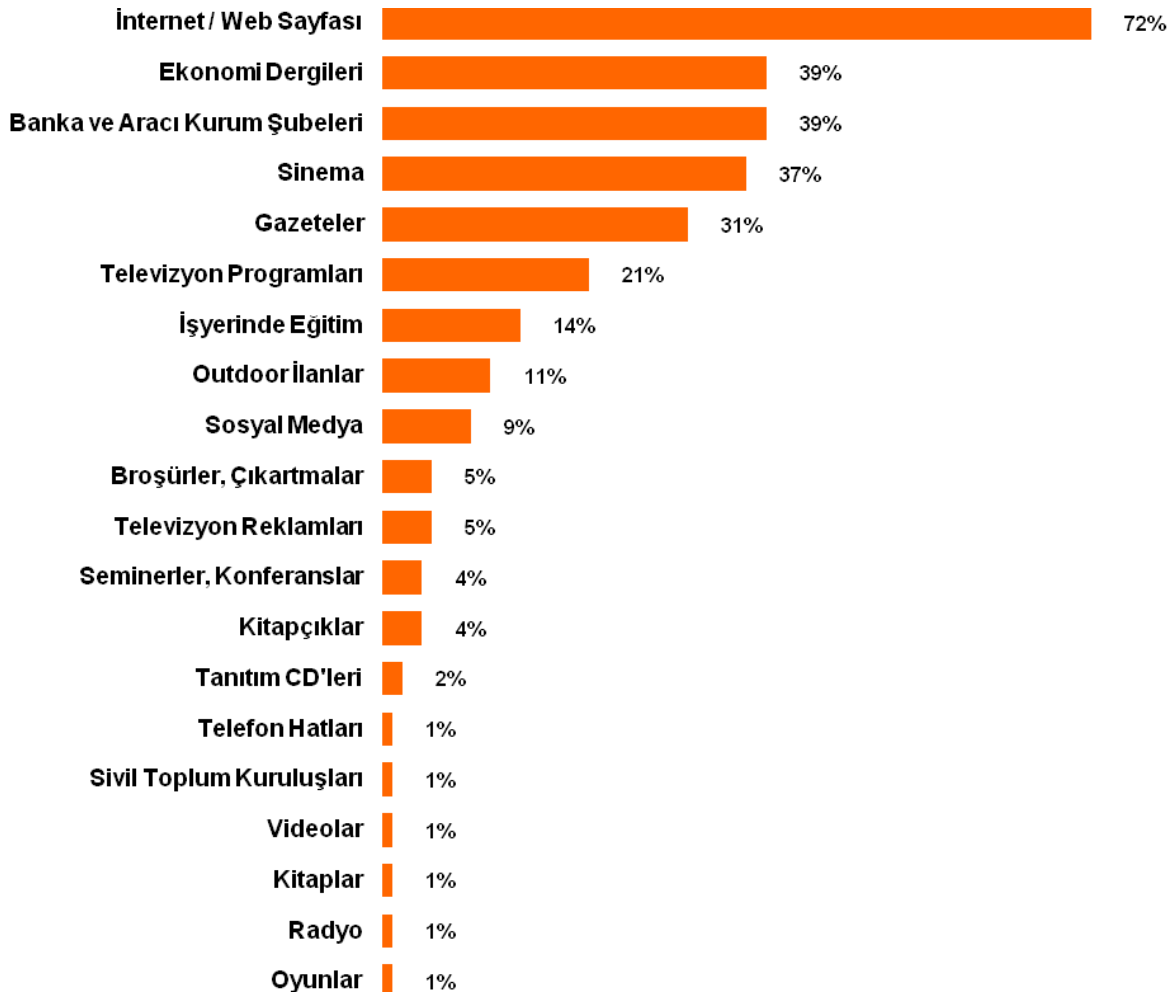
ARAÇLAR

FAKTÖR 1	FAKTÖR 2
Gayrimenkule Dayalı Kıymetler Bireysel Emeklilik Fonu Bono Hisse Senedi Özel Sektör Tahvili Menkul Kıymet İpoteğe Dayalı Kıymetler Kıymetli Maden Katılma Payı Mevduat	Türev Araçlar Aracı Kurum Varantları Opsiyon Finansman Bonosu Repo/Ters Repo Vadeli İşlemler Yatırım Fonu Devlet Tahvil Likit Fon

Finansal Bilgiye Erişimde En Çok Tercih Edilen Kaynaklar

Üniversite öğrencilerinin finansal bilgiye erişimde en çok tercih ettiği kaynakların başında %72 ile internet geliyor. İnternet kullanım oranının çok yüksek olduğu öğrenci kesiminin bu kaynağı tercih etmeleri beklenen bir sonuçtur. Ekonomi dergileri ve banka-aracı kurum şubeleri %39 ile ikinci ve üçüncü sırada tercih edilen kaynaklardır. Sinema'nın %37 ile dördüncü kaynak olarak gazetelerden daha çok tercih edilmesi dikkate değerdir. Son dönemlerde finansal piyasalara yönelik çeşitli filmlerin gösterime girmiş olması, muhtemelen hem eğlendirici hem de daha akılda kalıcı olduğu için böyle bir kaynağın tercih edilmesine neden olmaktadır.

Finansal bilgiye erişimde en çok tercih edeceğiniz 3 kaynak nedir? (Çoklu Cevap)

KADIN ANKET ÇALIŞMASI SONUÇLARI

Bütçe Planlaması

“Evinizde bütçe planlaması yapılıyor mu?” sorusuna eğitim seminerlerine katılan kadınların %80’i “evet” cevabı vermektedir. Eğitim seviyesi ile bu soruya verilen cevaplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Gelir değişkenine bakıldığında ise; gelir seviyesi arttıkça, bütçe yapanların oranının arttığı görülmektedir. 1000 TL ve altı düşük gelir grubunda tasarruf yaptığını söyleyenlerin oranı %75 iken bu oran en üst gelir grubu olan 2000 TL ve üzerinde %83’e çıkmaktadır.

“Evinizde bütçe planlaması yapılıyor mu?”

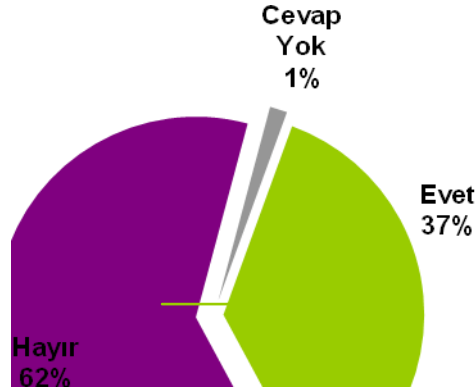
	Evet	Hayır	Cevap Yok
İlköğretim	79%	19%	2%
Lise	80%	19%	1%
Önlisans-Lisans	79%	21%	0%
0-1000 TL	75%	22%	3%
1000 TL-2000 TL	81%	19%	0%
2000 TL üzeri	83%	16%	1%

Tasarruf

Tasarruf davranışlarını belirlemeye yönelik olarak sorulan “Evinizde aylık gelirden düzenli olarak birikim yapılıyor mu?” sorusuna kadınların ancak %37’si “evet” cevabı vermiştir. Eğitim ve doğal olarak gelir değişkeni ile tasarruf arasında yüksek ilişki vardır. 1000 TL ve altında gelire sahip kesimlerde tasarruf yapabildiğini söyleyenlerin oranı %20 civarındayken, bu oran 1000-2000 TL aralığında %35’e, 2000 TL ve üzeri gelire sahip kesimlerde ise %59’a çıkmaktadır.

Benzer ilişki eğitim değişkeninde de görülmektedir. İlköğretimden mezun olanlarda tasarruf oranı %29 iken, bu oran lise mezunlarında %34’e, yüksekokul mezunlarında ise %46’ya çıkmaktadır.

“Evinizde aylık gelirden düzenli olarak birikim yapılıyor mu?”

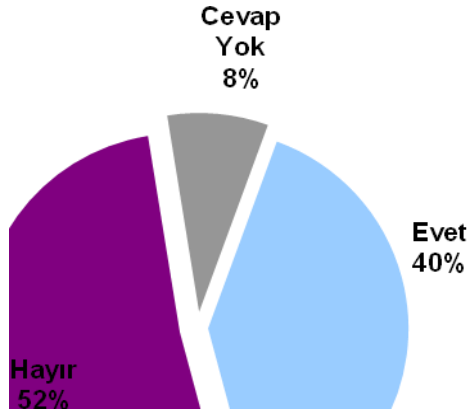

	Evet	Hayır	Cevap Yok
İlköğretim	28,5%	70,1%	1,5%
Lise	34,3%	65,2%	,6%
Önlisans-Lisans	46,3%	53,1%	,6%
0-1000 TL	19,5%	78,9%	1,6%
1000 TL-2000 TL	35,0%	64,6%	,4%
2000 TL üzeri	58,7%	39,7%	1,7%

Finansal Piyasalarda Yatırım

Gelirlerinden tasarruf edebildiğini belirten kadınlara “Gelirinizden yaptığınız birikimleri finansal piyasalara yönlendirebiliyor musunuz?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya %40’lık bir kesim “evet” demiştir. Görüşülen kişilerin “finansal piyasalar” kavramından ne anladıkları biraz şüphelidir. Zira %8’lik bir kesim muhtemelen anlamadıkları için bu soruyu boş geçmiştir. Düşük eğitim gruplarında “cevap yok” oranı %18’lere kadar çıkmaktadır.

(Tasarruf Yapanlara Sorulmuştur) “Gelirinizden yaptığınız birikimleri Finansal piyasalarda yatırıma yönlendiriyor musunuz?”

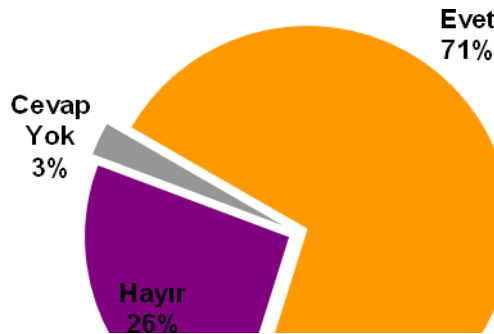
	Evet	Hayır	Cevap Yok
İlköğretim	35,9%	46,2%	17,9%
Lise	37,1%	56,5%	6,5%
Önlisans-Lisans	45,9%	50,0%	4,1%
0-1000 TL	8,0%	76,0%	16,0%
1000 TL-2000 TL	38,0%	55,7%	6,3%
2000 TL üzeri	56,3%	40,8%	2,8%

Kredi Kartı Kullanımı

Anket formunu dolduran kadınların %71'i kredi kartı kullandıklarını belirtmişlerdir. Yüksek okul mezunu kişilerde kredi kartı kullanım oranı %82'ye çıkmaktadır. Lise mezunları arasında %74, ilköğretim mezunları arasında ise %59'luk kredi kartı kullanım oranı vardır. En düşük gelir grubunda (1000 TL ve altı) %55, en yüksek gelir grubunda (2000 TL ve üstü) ise %86'lık kredi kartı kullanım oranları mevcuttur.

Anketi dolduran kadınların kredi kartı sahiplik oranı, Türkiye geneline göre oldukça yüksektir. Kadınlar arası kredi kartı sahiplik oranı örneklem gruplarına bağlı olarak çeşitli çalışmalarda %35 ile %50 arası oranlarda bulunmaktadır (Kaynak; Frekans Araştırma Şirketi, 2010-2011 yılı, 1200 ve 2500 örneklemlili çalışmalar)

"Kredi kartı kullanıyor musunuz?"

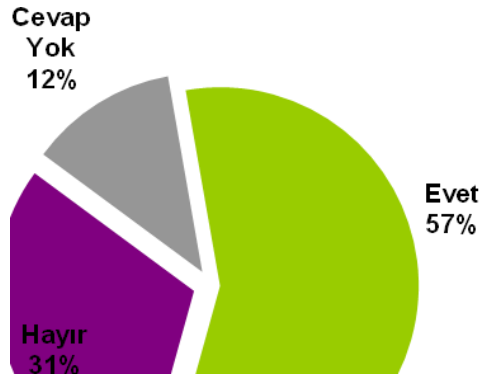

	Evet	Hayır	Cevap Yok
İlköğretim	59,1%	38,0%	2,9%
Lise	74,0%	23,2%	2,8%
Önlisans-Lisans	81,9%	17,5%	,6%
0-1000 TL	54,7%	42,2%	3,1%
1000 TL-2000 TL	77,0%	20,8%	2,2%
2000 TL üzeri	86,0%	12,4%	1,7%

Borçların Finansal Değerlendirmesi

Anketin diğer bir sorusu; “dışarıdan borç alırken, bu borcu, bütçeniz, geliriniz ve geri ödeme vb. konular çerçevesinde finansal olarak değerlendirmeye tabi tutuyor musunuz?”. %57’lik bir kesim bu soruya “evet” cevabı vermiştir. %12’lik bir grup ise bu soruya cevap vermemiştir. Bu yüksek “cevap yok” oranı, katılımcıların bu soruyu tam olarak anlamadıkları şüphesi uyandırmaktadır.

“Dışarıdan borç alırken, bu borcu, bütçeniz, geliriniz ve geri ödeme vb. konular çerçevesinde finansal olarak değerlendirmeye tabi tutuyor musunuz?”

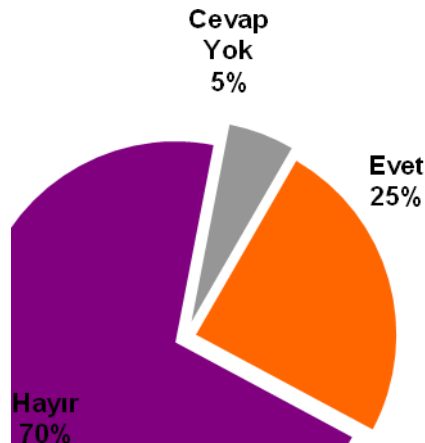

	Evet	Hayır	Cevap Yok
İlköğretim	39,4%	41,6%	19,0%
Lise	58,0%	31,5%	10,5%
Önlisans-Lisans	74,4%	20,0%	5,6%
0-1000 TL	45,3%	39,1%	15,6%
1000 TL-2000 TL	62,4%	28,8%	8,8%
2000 TL üzeri	70,2%	24,0%	5,8%

Gelirde Beklenmedik Düşüşler ve İşsizlik İle İlgili Haklar

Gelirde beklenmedik düşüşler gerçekleşmesi ya da işsiz kalınması durumunda hangi haklara sahip olduğunu bilenlerin oranı %25'dir. İlköğretim mezunları arasında bu oran %18, yüksek okul mezunları arasında ise %31'dir. Benzer şekilde; düşük gelir gruplarında bilenlerin oranı %13, yüksek gelir gruplarında ise %38'e çıkmaktadır. Hemen her grup içerisinde bu hakları bilenlerin oranı oldukça düşüktür:

Gelirde beklenmedik düşüşler gerçekleşmesi ya da işsiz kalınması durumunda sahip olunan haklar ve alternatifler hakkında yeterli bilgiye sahip misiniz?

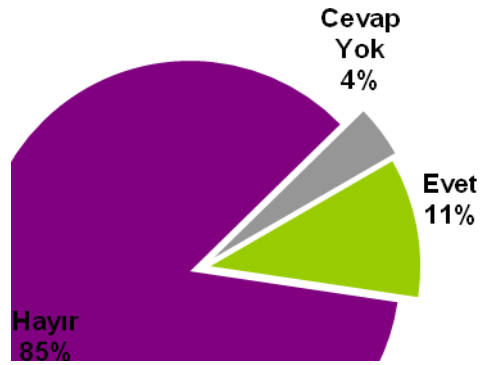

	Evet	Hayır	Cevap Yok
İlköğretim	18,2%	73,0%	8,8%
Lise	24,9%	71,3%	3,9%
Önlisans-Lisans	31,3%	67,5%	1,3%
0-1000 TL	13,3%	78,9%	7,8%
1000 TL-2000 TL	25,2%	71,2%	3,5%
2000 TL üzeri	38,0%	60,3%	1,7%

Sermaye Piyasası Hakkında Bilgi ve Farkındalık

“Sermaye piyasasının yapısı ve içeriği konusunda yeterli bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?” sorusuna ancak %11’lik bir kesim “evet” cevabı vermektedir. Bilgi seviyesi hemen her kesim için oldukça düşüktür. Yüksekokul mezunları arasında dahi bu oran %14’ü geçmemektedir.

Sermaye piyasasının yapısı ve içeriği konusunda yeterli bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?

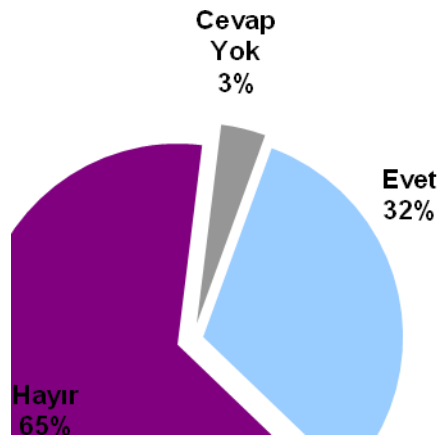

	Evet	Hayır	Cevap Yok
İlköğretim	7,3%	86,9%	5,8%
Lise	9,9%	87,3%	2,8%
Önlisans-Lisans	14,4%	84,4%	1,3%
0-1000 TL	7,0%	86,7%	6,3%
1000 TL-2000 TL	8,4%	89,4%	2,2%
2000 TL üzeri	18,2%	81,0%	,8%

Sermaye Piyasası Araçları İle Yatırım

Sermaye piyasası araçlarından herhangi birisine yatırım yaptığını söyleyen kadınların oranı %32'dir. En düşük gelir grubu yani 1000 TL ve altında yatırım yaptığını söyleyenlerde, bu oran %16'ya düşmektedir. En üst gelir grubu olan 2000 TL ve üstünde ise, bu oran %56'ya çıkmaktadır. Eğitim seviyesi de benzer ilişkiye sahiptir. İlköğretim mezunlarında yatırım yaptığını söyleyenlerin oranı %14 iken, bu oran yüksekokul mezunları arasında %48'e çıkmaktadır.

*Sermaye piyasası araçlarından (tahvil, fon, hisse senedi)
herhangi birisine hiç yatırım yaptınız mı?*

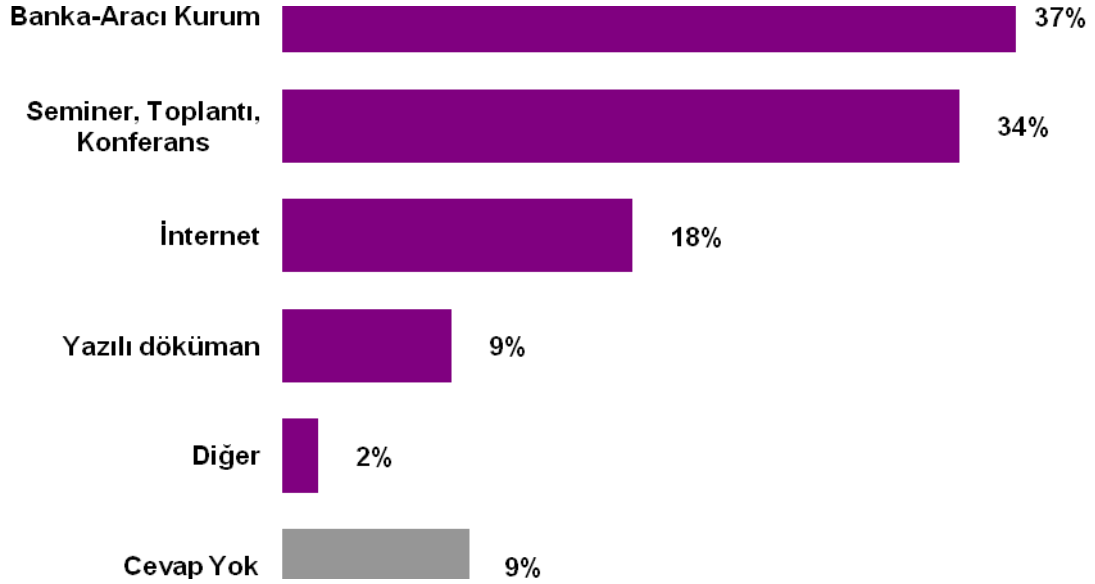

	Evet	Hayır	Cevap Yok
İlköğretim	13,9%	82,5%	3,6%
Lise	29,3%	67,4%	3,3%
Önlisans-Lisans	48,1%	50,6%	1,3%
0-1000 TL	16,4%	78,9%	4,7%
1000 TL-2000 TL	28,8%	69,0%	2,2%
2000 TL üzeri	56,2%	43,0%	,8%

Sermaye Piyasası Bilgi Kaynakları Tercihi

Görüşü alınan kadınlar, sermaye piyasalarındaki yatırım araçları ile ilgili bilgiyi %37 ile birinci sırada “banka ve aracı kurumlardan” almayı tercih edeceklerini belirtmektedir. “Seminer, toplantı ve kurslar” da %34 ile tercih edilen ikinci kaynaktır. İnternet kullanım oranının kadınlar arasında düşük olması nedeniyle “internet” ancak %18 ile üçüncü sırada çıkmıştır.

*Sermaye piyasalarında bir yatırımcı olduğunuzu varsayalım,
bu piyasadaki yatırım araçları konusunda bilgiyi hangi
kaynaklardan almak sizin için daha iyi olurdu? (Çoklu Cevap)*

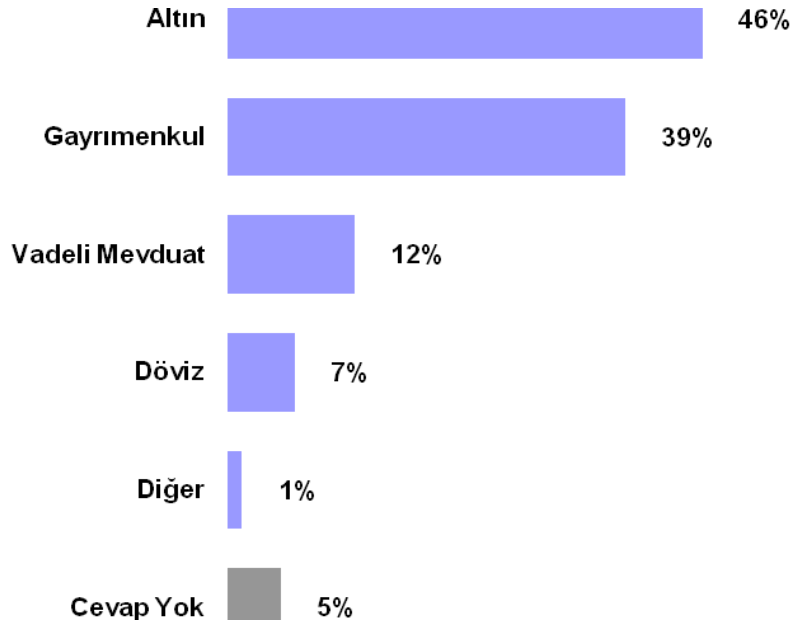
(Baz %108)

	Seminer, Toplantı, Konferans	İnternet	Banka-Aracı Kurum	Yazılı doküman	Diğer	Cevap Yok
İlköğretim	29,2%	15,3%	32,8%	9,5%	,7%	17,5%
Lise	34,8%	17,7%	38,1%	9,4%	2,2%	6,1%
Önlisans-Lisans	40,0%	17,5%	41,3%	7,5%	2,5%	1,3%
0-1000 TL	31,3%	16,4%	32,8%	7,8%	3,1%	13,3%
1000 TL-2000 TL	35,4%	17,7%	38,9%	8,8%	1,3%	6,2%
2000 TL üzeri	39,7%	18,2%	41,3%	9,1%	1,7%	2,5%

Yatırım Araçlarına Güven

Altın, %46 ile kadınların birinci sırada güvendikleri yatırım aracıdır. Gayrimenkul ise %39 ile bunu takip etmektedir. Altın; düşük eğitim ve gelir gruplarınca daha fazla tercih edilen bir yatırım aracıdır. Gayrimenkul ise alım gücü olan yüksek gelir gruplarınca tercih edilmektedir.

“Yatırım araçlarından hangilerine güveniyorsunuz? (Çoklu Cevap)”

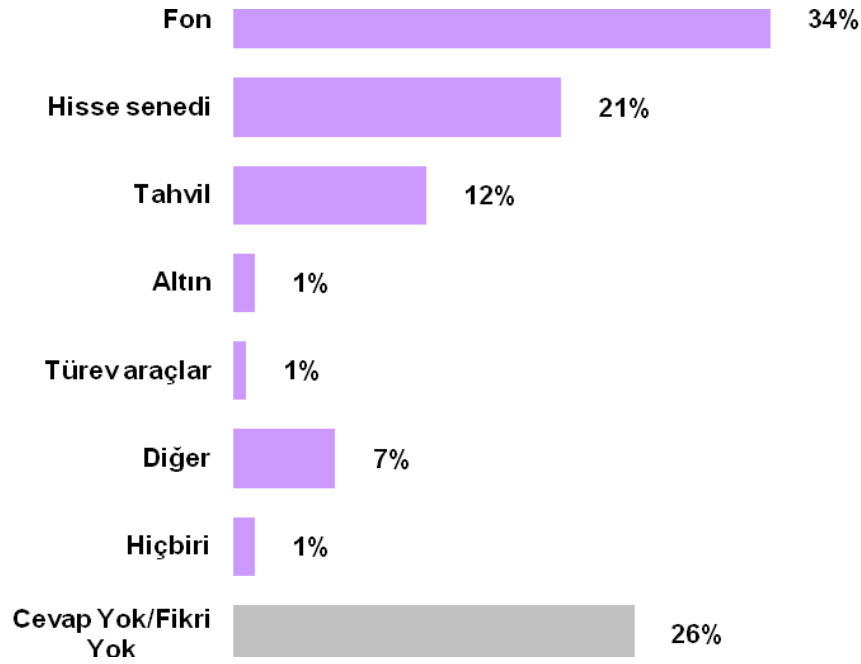
(Baz %110)

	Altın	Gayrı-menkul	Vadeli Mevduat	Döviz	Diğer	Cevap Yok
İlköğretim	59,1%	27,0%	7,3%	5,8%	,7%	7,3%
Lise	39,2%	45,9%	12,2%	6,6%	2,2%	2,8%
Önlisans-Lisans	45,6%	41,9%	16,9%	6,3%	,6%	,0%
0-1000 TL	53,9%	29,7%	7,0%	9,4%	1,6%	5,5%
1000 TL-2000 TL	49,1%	38,9%	13,3%	5,8%	,9%	2,2%
2000 TL üzeri	36,4%	52,1%	16,5%	6,6%	2,5%	,0%

Sermaye Piyasası Araçlarına Güven

Sermaye piyasası araçlarında ise %34 ile “fon” en fazla güven duyulan sermaye piyasası aracıdır. Hisse senedi ise, %21 ile ikinci sırada gelmektedir. Sermaye piyasası araçlarının neler olduğu muhtemelen çok iyi bilinmediği için bu soruya %26’lık bir kesim cevap verememiştir.

“Sermaye piyasası araçlarından hangilerini daha güvenilir buluyorsunuz?”

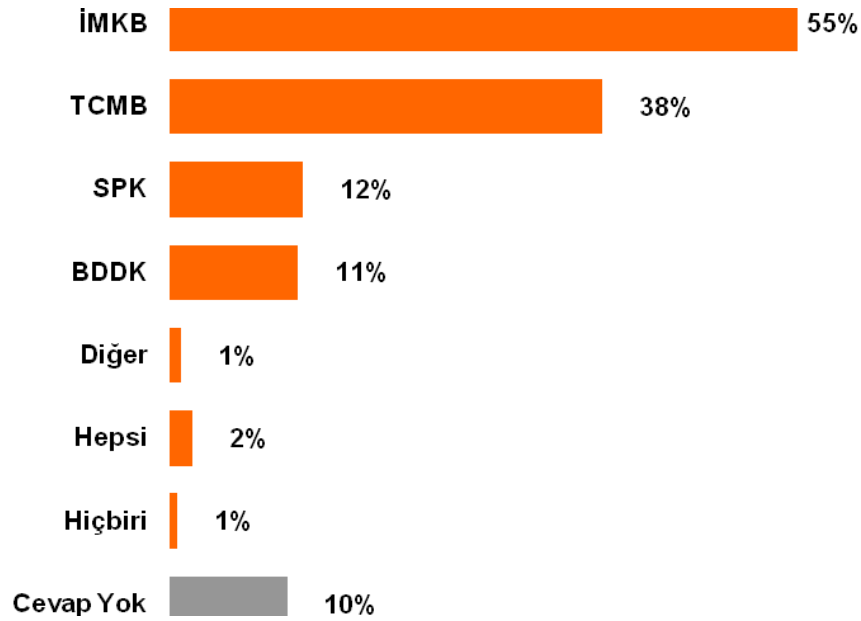

	Fon	Hisse senedi	Tahvil	Türev araçlar	Altın	Diğer	Hiçbiri	Cevap Yok
İlköğretim	19,7%	20,4%	12,4%	1,5%	2,2%	8,0%	,7%	36,5%
Lise	33,1%	24,9%	11,0%	,0%	1,7%	8,3%	2,2%	22,1%
Önlisans-Lisans	49,4%	17,5%	13,1%	,6%	,6%	4,4%	1,3%	16,9%
0-1000 TL	26,6%	19,5%	11,7%	,0%	2,3%	7,0%	2,3%	31,3%
1000 TL-2000 TL	36,3%	22,1%	10,6%	,9%	1,8%	8,0%	1,3%	23,0%
2000 TL üzeri	44,6%	22,3%	17,4%	1,7%	,0%	5,0%	,8%	12,4%

Kurumlarla İlgili Bilgi ve Farkındalık

İMKB (İstanbul Menkul Kıymetler Borsası) %55 ile kadınların en çok duyduğu kurumların başında gelmektedir. TCMB (Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası) ise %38 ile ikinci sırayı almaktadır. SPK (Sermaye Piyasası Kurulu) %12 ile üçüncü sıradadır. BDDK ise %11 ile son sıradadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus; gelen cevaplar üniversite öğrencilerinde olduğu gibi toplam farkındalığı değil, en fazla farkında olunanı belirtmektedir. Bir başka deyişle SPK için %12 görünen değer, kadınların ancak %12'sinin SPK'yı duyduğunu ifade etmemektedir. İMKB ve TCMB daha fazla duyulduğu için SPK geri planda kalmaktadır.

*"Kurumlardan en çok hangisini
duymuşsunuzdur? (Çoklu Cevap)"*

(Baz %130)

	İMKB	SPK	TCMB	BDDK	Diğer	Hepsi	Hiçbiri	Cevap Yok
İlköğretim	46,0%	2,2%	41,6%	2,2%	2,2%	,0%	,0%	18,2%
Lise	61,9%	11,0%	35,9%	13,8%	,6%	2,2%	1,1%	6,1%
Önlisans-Lisans	60,0%	20,0%	40,6%	17,5%	,0%	3,1%	,6%	,6%
0-1000 TL	47,7%	7,8%	41,4%	7,8%	,8%	1,6%	,8%	12,5%
1000 TL-2000 TL	58,4%	11,1%	41,2%	11,1%	1,3%	1,3%	,4%	7,1%
2000 TL üzeri	65,3%	19,0%	35,5%	18,2%	,8%	3,3%	,8%	1,7%

SONUÇ

Finansal okuryazarlık kavramı her birey için olduğu kadar üniversite öğrencileri ve kadınlar için de önemlidir. Geleceđi temsil eden ve karar verici konumlarda yer alacak olan üniversite öğrencileri finansal eğitim açısından önemli bir hedef kitledir. Her ne kadar çalışmıyor ve eve gelir getirmiyor olsalar da ev kadınlarının tasarruf ve harcama kararlarında önemli rol oynadıkları bilinmektedir.

Üniversite öğrencileri arasında sermaye piyasalarına yönelik temel kavramlarda farkındalık seviyesi yüksektir. Bununla birlikte pek çok kavram bazında bilgi seviyelerinin düşük kaldığı görölmektedir. Gündelik hayatta çok karşılaştıkları ama en az bildikleri (İstanbul Atın Borsası, Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı, Menkul Kıymet Ortaklığı gibi) konulara öncelik verilmelidir.

İnternet finansal konularda üniversite öğrencilerinin en çok tercih ettiği kaynaktır. Ev kadınlarında ise doğrudan iletişim ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle banka-aracı kurumları ya da toplantı ve seminerleri bilgi kaynağı olarak daha fazla tercih etmektedirler.

Gelirde beklenmedik düşüşler ve işsizlik ile ilgili haklar, sermaye piyasasının yapısı ve içeriğı ile ilgili konularda kadınların bilgi seviyesi oldukça düşüktür. Altın, bilinen ve tercih edilen en önemli yatırım aracıdır. Fon ise sermaye piyasası araçları içerisinde en çok güvenilenidir.

Bütçe yaptığını belirten kadınların oranı yüksektir. Bununla birlikte tasarruf yapanların oranı ise düşüktür.

EKLER

Üniversite Öğrencileri Anket Formu

SERMAYE PİYASASI KURULU

Sermaye Piyasaları Bilgi ve Farkındalık Tespit Anketi

A. AŞAĞIDAKİ ve YANDAKİ KAVRAMLARA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYİNİZE EN UYGUN SEÇENEĞİ İŞARETLEYİNİZ.

I. KAVRAMLAR

	Hic Duymadım ve Hiçbir Bilgim Yok	Duydum Ama Hiçbir Bilgim Yok	Biraz Bilgim Var	Yeterince Bilgim Var	Tamamen Bilgim Var
1. Getiri	☐	☐	☐	☐	☐
2. Risk	☐	☐	☐	☐	☐
3. Vade	☐	☐	☐	☐	☐
4. Basit Faiz	☐	☐	☐	☐	☐
5. Bileşik Faiz	☐	☐	☐	☐	☐
6. Aracı Kurum	☐	☐	☐	☐	☐
7. Temettü (Kar Payı)	☐	☐	☐	☐	☐
8. Genel Kurul	☐	☐	☐	☐	☐
9. Anonim Şirket	☐	☐	☐	☐	☐
10. Yönetim Kurulu	☐	☐	☐	☐	☐
11. Denetim Kurulu	☐	☐	☐	☐	☐
12. Hesap Ekstresi	☐	☐	☐	☐	☐
13. İnternet Bankacılığı	☐	☐	☐	☐	☐
14. Ekonomi Yazıları	☐	☐	☐	☐	☐
15. Yatırım Hesabı	☐	☐	☐	☐	☐
16. Para Piyasası	☐	☐	☐	☐	☐
17. Sermaye Piyasası	☐	☐	☐	☐	☐
18. Riskin Dağıtılması	☐	☐	☐	☐	☐
19. Halka Arz	☐	☐	☐	☐	☐
20. Halka Açık Anonim Şirket	☐	☐	☐	☐	☐
21. İMKB 100 Endeksi	☐	☐	☐	☐	☐
22. İMKB 30 Endeksi	☐	☐	☐	☐	☐
23. Sermaye Kazancı	☐	☐	☐	☐	☐
24. Yatırımcı Hakları	☐	☐	☐	☐	☐
25. Kamunun Aydınlatılması	☐	☐	☐	☐	☐
26. Finansal Okur Yazarlık	☐	☐	☐	☐	☐
27. Derecelendirme	☐	☐	☐	☐	☐
28. Bağımsız Denetim	☐	☐	☐	☐	☐
29. Portföy Yöneticiliği	☐	☐	☐	☐	☐
30. Yatırım Danışmanlığı	☐	☐	☐	☐	☐
31. Fon Birim Fiyatı	☐	☐	☐	☐	☐
32. İçeriden Öğrenenlerin Ticareti	☐	☐	☐	☐	☐
33. Kaydileştirme	☐	☐	☐	☐	☐
34. İzahname	☐	☐	☐	☐	☐
35. Sirküler	☐	☐	☐	☐	☐
36. Özel Durum Açıklaması	☐	☐	☐	☐	☐
37. Spekülasyon	☐	☐	☐	☐	☐
38. Sürekli Bilgilendirme	☐	☐	☐	☐	☐
39. Talep Toplama	☐	☐	☐	☐	☐
40. Ön Talep Toplama	☐	☐	☐	☐	☐
41. Manipülasyon	☐	☐	☐	☐	☐
42. İzinsiz Halka Arz	☐	☐	☐	☐	☐
43. Üye Temsilcisi	☐	☐	☐	☐	☐
44. Borsa Üyelik Belgesi	☐	☐	☐	☐	☐
46. Rüçhan Hakkı Kupon Pazarı	☐	☐	☐	☐	☐
46. Sermaye Yeterliliği	☐	☐	☐	☐	☐
47. Net Açık Pozisyon	☐	☐	☐	☐	☐
48. Tedrici Tasfiye	☐	☐	☐	☐	☐
49. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları	☐	☐	☐	☐	☐
50. Kurumsal Yönetim İlkeleri	☐	☐	☐	☐	☐
51. Kurumsal Yönetim	☐	☐	☐	☐	☐
52. Yeniden Yapım Maliyeti	☐	☐	☐	☐	☐
53. Lider Sermayedar	☐	☐	☐	☐	☐
54. Etkin Piyasa	☐	☐	☐	☐	☐
55. En İyi Gayret Aracılığı	☐	☐	☐	☐	☐
56. Birikimli Oy	☐	☐	☐	☐	☐
57. Adil Fiyat	☐	☐	☐	☐	☐
58. İnançlı Mülkiyet	☐	☐	☐	☐	☐
59. Gerçeğe Uygun Değer	☐	☐	☐	☐	☐

II. ARAÇLAR

60. Özel Sektör Tahvili	☐	☐	☐	☐	☐
61. Bireysel Emeklilik Fonu	☐	☐	☐	☐	☐
62. Bono	☐	☐	☐	☐	☐
63. Gayrimenkule Dayalı Kıymetler	☐	☐	☐	☐	☐
64. Hisse Senedi	☐	☐	☐	☐	☐
65. İpotote Dayalı Kıymetler	☐	☐	☐	☐	☐
66. Katılma Payı	☐	☐	☐	☐	☐
67. Kıymetli Maden	☐	☐	☐	☐	☐
68. Likit Fon	☐	☐	☐	☐	☐
69. Menkul Kıymet	☐	☐	☐	☐	☐
70. Mevduat	☐	☐	☐	☐	☐
71. Repo / Ters Repo	☐	☐	☐	☐	☐
72. Devlet Tahvil	☐	☐	☐	☐	☐
73. Türev Araçlar	☐	☐	☐	☐	☐
74. Vadeli İşlemler	☐	☐	☐	☐	☐
75. Yatırım Fonu	☐	☐	☐	☐	☐
76. Opsiyon	☐	☐	☐	☐	☐
77. Aracı Kurum Varantları	☐	☐	☐	☐	☐
78. Finansman Bonosu	☐	☐	☐	☐	☐

III. KURUMLAR

79. İstanbul Altın Borsası	☐	☐	☐	☐	☐
80. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası	☐	☐	☐	☐	☐
81. Kamuyu Aydınlatma Platformu	☐	☐	☐	☐	☐
82. Merkezi Kayıt Kuruluşu	☐	☐	☐	☐	☐
83. Sermaye Piyasası Kurulu	☐	☐	☐	☐	☐
84. Takasbank	☐	☐	☐	☐	☐
85. Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği	☐	☐	☐	☐	☐
86. Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsası	☐	☐	☐	☐	☐
87. Yatırımcıları Koruma Fonu	☐	☐	☐	☐	☐
88. TKYD	☐	☐	☐	☐	☐
89. Değerleme Uzmanları Birliği	☐	☐	☐	☐	☐
90. GYODER	☐	☐	☐	☐	☐

IV. LİSANSLAR

91. Konut Değerleme Uzmanlığı	☐	☐	☐	☐	☐
92. Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı	☐	☐	☐	☐	☐
93. Gayrimenkul Değerlendirme Uzmanlığı	☐	☐	☐	☐	☐
94. Temel Düzey Lisansı	☐	☐	☐	☐	☐
95. İleri Düzey Lisansı	☐	☐	☐	☐	☐
96. Türev Araçlar Lisansı	☐	☐	☐	☐	☐
97. Kredi Derecelendirme Lisansı	☐	☐	☐	☐	☐

V. DİĞER

98. Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı	☐	☐	☐	☐	☐
99. Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	☐	☐	☐	☐	☐
100. Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı	☐	☐	☐	☐	☐
101. Gayrimenkul Değerleme Şirketi	☐	☐	☐	☐	☐
102. Bağımsız Denetim Şirketi	☐	☐	☐	☐	☐
103. Yatırım Danışmanlığı Şirketi	☐	☐	☐	☐	☐
104. Konut Finansman Kuruluşu	☐	☐	☐	☐	☐
105. Portföy Saklama Kuruluşu	☐	☐	☐	☐	☐
106. Varlık Yönetim Şirketi	☐	☐	☐	☐	☐
107. Portföy Yönetim Şirketi	☐	☐	☐	☐	☐
108. Yatırım Fonları	☐	☐	☐	☐	☐
109. Halka Açık Anonim Şirketler	☐	☐	☐	☐	☐

B. FİNANSAL BİLGİYE ERİŞİMDE, EN ÇOK TERCİH EDECEĞİNİZ 3 KAYNAĞI İŞARETLEYİNİZ.

Banka ve Aracı Kurum Şubeleri	☐
Broşürler, Çıktırmalar	☐
Ekonomi Dergileri	☐
Gazeteler	☐
İnternet / Web Sayfası	☐
İşyerinde Eğitim	☐
Kitapçıklar	☐
Kitaplar	☐
Outdoor İlanlar	☐
Oyunlar	☐
Radio	☐
Seminerler, Konferanslar	☐
Sinema	☐
Sivil Toplum Kuruluşları	☐
Sosyal Medya	☐
Tanıtım CD'leri	☐
Telefon Hatları	☐
Televizyon Programları	☐
Televizyon Reklamları	☐
Videoalar	☐

Anketimiz Bitmiştir,
Teşekkür Ederiz.

Kadınlara Yönelik Bilgi ve Farkındalık Anket Formu

- 1) Evinizde bütçe planlanması yapılıyor mu?
 - a) Evet
 - b) Hayır
- 2) Evinizde aylık gelirden düzenli olarak birikim yapıyor musunuz?
 - a) Evet
 - b) Hayır
- 3) 2. Soruya evet dediyseniz lütfen aşağıdaki soruyu da cevaplayınız, aksi takdirde boş bırakınız.

Gelirinizden yaptığınız birikimleri finansal piyasalarda yatırıma yönlendiriyor musunuz?

 - a) Evet
 - b) Hayır
- 4) Kredi kartı kullanıyor musunuz?
 - a) Evet
 - b) Hayır
- 5) Dışarıdan borç alırken, bu borcu, bütçeniz, geliriniz ve geri ödeme vb. konular çerçevesinde finansal olarak değerlendirmeye tabi tutuyor musunuz?
 - a) Evet
 - b) Hayır
- 6) Gelirde beklenmedik düşüşler gerçekleşmesi ya da işsiz kalınması durumunda sahip olunan haklar ve alternatifler hakkında yeterli bilgiye sahip misiniz?
 - a) Evet
 - b) Hayır
- 7) Sermaye piyasasının yapısı ve içeriği konusunda yeterli bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?
 - a) Evet
 - b) Hayır
- 8) Sermaye piyasası araçlarından (tahvil, fon, hisse senedi) herhangi birisine hiç yatırım yaptınız mı?
 - a) Evet
 - b) Hayır

- 9) Sermaye piyasasında bir yatırımcı olduğunuzu varsayalım, bu piyasadaki yatırım araçları konusundaki bilgiyi hangi kaynaklardan almak sizin için daha iyi olurdu?
- a) Seminer, Toplantı, Konferans
 - b) İnternet
 - c) Banka-Aracı Kurum
 - d) Yazılı doküman
 - e) Diğer (Lütfen Belirtiniz)...
- 10) Aşağıdaki yatırım araçlarının hangisine en çok güvenirsiniz?
- a) Altın
 - b) Gayrimenkul
 - c) Vadeli Mevduat
 - d) Döviz
 - e) Diğer (Lütfen Belirtiniz)...
- 11) Aşağıda yer alan sermaye piyasası araçlarından hangisini daha güvenilir buluyorsunuz?
- a) Fon
 - b) Hisse Senedi
 - c) Tahvil
 - d) Türev Araçlar
 - e) Diğer (Lütfen Belirtiniz)...
- 12) Aşağıdaki kurumlardan en çok hangisini duymuşsunuzdur?
- a) İMKB (İstanbul Menkul Kıymetler Borsası)
 - b) SPK (Sermaye Piyasası Kurulu)
 - c) TCMB (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası)
 - d) BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)
 - e) Diğer (Lütfen Belirtiniz)...

Cinsiyetiniz:

- a) Kadın
- b) Erkek

Eğitim Durumunuz:

- a) İlköğretim
- b) Lise
- c) Önlisans
- d) Lisans
- e) Diğer

Evinizin aylık geliri:

- a) 0-1000
- b) 1000-2000
- c) 2000-4000
- d) 4000-Üzeri

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)

Web Adresi: <http://www.spk.gov.tr/>

Adres: Eskişehir Yolu 8. Km. No:156

06530-ANKARA

Bu yayının içeriğinin tüm sorumluluğu raporu hazırlayan danışmana aittir ve hiç bir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşü olarak ele alınamaz.